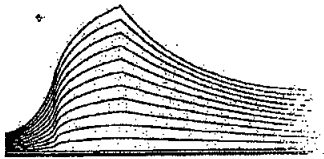


Kopie

Afgeleverd aan: Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel

Vrij van griffierecht - art. 280,2° W.Reg.



Repertoriumnummer
2015 / 2589
Datum van uitspraak
20 oktober 2015
Rolnummer
2014/AB/1087

Uitgifte

Uitgereikt aan
op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

derde kamer

Arrest

COVER 01-00000291458-0001-0010-02-01-1



ARBEIDSRECHT - arbeidsovereenkomst bediende
tegensprekelijk arrest
definitief

B/

Appellant op hoofdberoep,
Geïntimeerde op incidenteel beroep
vertegenwoordigd door mevrouw VAN DE GRAAF Isabel, gevolmachtigde ACV, met kantoor
te 1000 Brussel, Pletinckxstraat 19

tegen

BEROEPSINSTITUUT VAN VASTGOEDMAKELAARS, met maatschappelijke zetel te
1000 BRUSSEL, Luxemburgstraat 16 B,
Geïntimeerde op hoofdberoep,
Appellante op incidenteel beroep
vertegenwoordigd door mr. LEEKENS Lotte, advocaat, loco mr. DUFAUX Peter, advocaat te
3500 HASSELT, Gouverneur Roppesingel 131

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het hiernavolgend arrest uit:

Gelet op de stukken van rechtspleging, inzonderheid:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak op 23-04-2009 door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel, 24e kamer (A.R. 19677/05),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 28 november 2014,
- de conclusies voor de appellant,
- de conclusie voor de geïntimeerde,
- de voorgelegde stukken.

*



De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 15 september 2015, waarna de debatten werden gesloten, de zaak in beraad werd genomen en voor uitspraak werd gesteld op heden.

*

1. FEITEN EN RECHTSPLEGING

1. Op 20 februari 2003 ondertekenden de heer Dino B en het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars (afgekort als BIV) een voltijdse arbeidsovereenkomst van onbepaalde tijd, waardoor de heer B met ingang van 3 maart 2003 in dienst kwam als inspecteur. Er werd tevens een bijlage ondertekend in verband met het gebruik van de bedrijfswagen; in art. 4 is gepreciseerd dat de heer B als goede huisvader geen waarde-objecten zichtbaar op de zetels mocht achterlaten; art. 9 herneemt de regels van art. 18 van de arbeidsovereenkomstenwet.
2. Op 11 september 2004 deed de heer B bij de politie van Brussel aangifte van de diefstal uit zijn wagen van een fotoapparaat, een laptop, een computertas, € 330 en een heuptasje; ook alle boordpapieren waren verdwenen; er waren geen braaksporen, maar de diefstal zou gebeurd zijn met valse sleutels.
3. Op 29 september 2004 meldde de verzekeringsmaatschappij dat ze geen tussenkomst deed wegens het ontbreken van braaksporen.
4. Bij aangetekende brief van 14 oktober 2004 stelde BIV de heer B in gebreke in betaling van de schade ten bedrage van € 2.634,33, bij gebreke waaraan dit zou worden ingehouden op zijn loon bij toepassing van art. 18 van de arbeidsovereenkomstenwet.
5. Bij aangetekende brief van 28 oktober 2004 werd de heer B ontslagen met aankondiging dat een opzeggingsvergoeding van 3 maanden zou worden uitbetaald. Op de eindafrekening i.v.m. het nog verschuldigde loon en gewaarborgd maandloon, opzeggingsvergoeding en vakantiegeld wordt het bedrag van € 2.634,33 in mindering gebracht.
6. Bij aangetekende brief van de vakorganisatie van de heer Boutte aan BIV d.d. 17 november 2004 werd o.m. de inhouding van € 2.634,33 betwist alsook de toepassing van 18 van de arbeidsovereenkomstenwet. Bij antwoordbrief van de raadsman van BIV d.d. 23 november 2004 wijst deze erop dat het niet het eerste schadegeval is. In een navolgende brief van 29 november 2004 wordt de zware fout toegelicht.



De vakorganisatie repliceert in een brief van 8 december 2004 dat er geen schuldvergelijking mogelijk was en dat er evenmin een zware fout was; ook het bedrag van de inhouding wordt aangevochten.

7. Partijen kwamen dus niet tot overeenstemming, zodat de heer B op 20 oktober 2005 het BIV dagvaardde in betaling van € 2.634,33, vermeerderd met intresten en kosten, wegens ten onrechte inhouding op zijn eindafrekening.

Met conclusies van 8 september 2008 stelde het BIV een tegenvordering in vergoeding van de schade en indien er geen inhoudingen mochten gebeuren in betaling van € 2.634,33.

8. Bij vonnis van 23 april 2009 van de arbeidsrechtbank te Brussel werd de hoofdvordering ontvankelijk en gegrond verklaard ten belope van € 190,87 en werd de tegenvordering afgewezen als zijnde verjaard. De arbeidsrechtbank weerhield de zware schuld in de zin van art. 18 van de arbeidsovereenkomstenwet en aanvaardde de inhouding niet op de loonposten en de opzeggingsvergoeding, maar wel op het netto uitbetaalde vakantiegeld, zodat er door de heer B nog een saldo te betalen bleef van € 190,87; de tegenels werd verjaard verklaard.

9. Bij verzoekschrift tot hoger beroep, neergelegd ter griffie van het arbeidshof te Brussel op 28 november 2014, tekende de heer B hoger beroep aan en hernam hij zijn oorspronkelijke vordering.

Het BIV betwist de ontvankelijkheid van het hoger beroep wegens verjaring.

In ondergeschikte orde, hernam het BIV zijn tegenvordering, wat dus een incidenteel beroep uitmaakt; ze vraagt minstens een herleiding van de intresten wegens het tijdverlies in de procedure.

I. BEOORDELING

10. Het bestreden vonnis werd niet betekend, zodat het beroep binnen de termijn van art. 1051 Ger. W. werd aangetekend. Het BIV stelt dat de vordering inmiddels verjaard is, omdat op grond van art. 2244 BW een dagvaarding slechts de verjaring stuit tot het tijdstip waarop een definitieve beslissing wordt uitgesproken, wat gebeurde met het bestreden vonnis.

Vanaf het bestreden vonnis begint een nieuwe verjaringstermijn te lopen; zowel de contractuele verjaringstermijn van één jaar volgend uit art. 15 arbeidsovereenkomstenwet als de delictuele verjaringstermijn van 5 jaar volgend uit art. 21 en 26 V.T. W. Sv. zijn volgens BIV verstreken, nu het vonnis werd uitgesproken op 23 april 2009 en het hoger beroep werd ingeleid op 28 november 2014.

11. Zoals in de door BIV aangehaalde cassatierechtspraak wordt toegelicht, duurt de stuiting van de verjaring door een dagvaarding, behoudens andersluidende wetsbepaling, voort tijdens het gehele geding, dit is tot op de dag van de uitspraak van het vonnis of arrest



dat een einde maakt aan het geding. (Cass. 30 juni 1997, *JTT* 1997, 437; Cass. 7 juni 2012, *RW* 2014-15, 1260 met noot)

Door het tijdig aanwenden van een rechtsmiddel tegen het bestreden vonnis werd geen einde gemaakt aan het geding, zodat de stuiting van de verjaring verderloopt. De (hoofd)vordering is dus niet verjaard.

12. Het hoger beroep werd met een naar de vorm regelmatige akte ingesteld, wat niet wordt betwist, zodat het hoger beroep ontvankelijk is. Hetzelfde geldt voor het incidenteel beroep.

De geldigheid van de inhoudingen op de eindafrekening

13. Partijen hebben discussie over de geldigheid van de inhoudingen op de eindafrekening, gelet op art. 23 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers (*BS* 30 april 1965 zoals gewijzigd, verder aangeduid als *loonbeschermingswet*)

Dit artikel bepaalt dat op het loon alleen in mindering mogen worden gebracht:...

3° de vergoedingen en schadeloosstellingen, verschuldigd ter uitvoering van artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten...

Behoudens in geval van bedrog dienen de inhoudingen te worden beperkt tot één vijfde van het nettoloon.

Artikel 18 van de arbeidsovereenkomstenwet beperkt de aansprakelijkheid van de werknemer tot bedrog, zware schuld of herhaaldelijk voorkomende lichte schuld.

Het laatste lid van deze bepaling preciseert: *De werkgever kan de vergoedingen en de schadeloosstellingen die hem krachtens dit artikel verschuldigd zijn en die na de feiten met de werknemer zijn overeengekomen of door de rechter vastgesteld, op het loon inhouden in de voorwaarden als bepaald bij artikel 23 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers.*

14. De eerste rechter heeft de inhouding aanvaard op het gedeelte vakantiegeld in de eindafrekening, omdat de loonbeschermingswet ingevolge art. 2, 3°lid niet van toepassing is op vakantiegeld.

15. Door inhouding wordt bedoeld de som die op een tevoren door de werkgever verschuldigd bedrag bij diens uitbetaling in mindering wordt gebracht om, bij wijze van schuldvergelijking, de wederzijdse schulden van de werkgever en de werknemer tot beloop van het kleinste bedrag automatisch teniet te doen gaan. Zo betreft art.23 van de loonbeschermingswet een bijzonder gereglementeerde vorm van wettelijke schuldvergelijking. (R. BOES, "Inhoudingen op het loon versus loonbeslag, loonoverdracht en loondelegatie" in M. RIGAUX (ed.) *Actuele problemen van het arbeidsrecht* 3, Antwerpen, Kluwer, 1990, 313, nr. 1001)



Hoewel een conventionele schuldvergelijking rechtsgeldig kan worden aangegaan zonder dat de voorwaarden van de wettelijke schuldvergelijking zijn vervuld, mag de werkgever, voor de schade, hem door de werknemer berokkend in de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, slechts inhoudingen op het loon doen binnen de bij de loonbeschermingswet gestelde grenzen mits de hem toekomende schadeloosstelling na de feiten is overeengekomen met de werknemer of door de rechter is bepaald. (R. BOES, *a.w.*, 323, 1014)

16. De loonbeschermingswet beperkt verder de hoegrootheid van de inhoudingen; deze beperking geldt niet voor het vakantiegeld (R. BOES, *a.w.*, 326, 1027).

17. Dit alles neemt niet weg dat bij inhouding op het vakantiegeld wel moet worden nagegaan of de gewone regels van de wettelijke, de gerechtelijke of de conventionele schuldvergelijking kunnen worden toegepast. (art. 1289-1299 BW)

18. Op het ogenblik van de inhouding op de eindafrekening waren de voorwaarden voor een wettelijke schuldvergelijking niet vervuld. Op grond van art. 1291 BW moeten de wederzijdse schulden vaststaan en opeisbaar zijn. De schuld van de heer Boutte was niet effen, omdat er nog betwisting over bestond. (zie brief vakorganisatie 17 november 2004 en de daaruit volgende discussie tussen partijen; ook het bedrag werd betwist; zie brief 8 december 2004)

19. Terecht stelde de eerste rechter dat er na de brief van BIV van 14 oktober 2004 alleszins geen stilzwijgend akkoord kan worden aanvaard, gelet op deze betwisting. Door het ontbreken van overeenstemming tussen partijen was er a fortiori geen conventionele schuldvergelijking.

20. De gerechtelijke schuldvergelijking kan maar worden toegepast vanaf het ogenblik dat de rechter over de betwisting een uitspraak heeft gedaan. Eén van de verschillen met een wettelijke schuldvergelijking is dat deze terugwerkt tot op de datum dat de voorwaarden vervuld zijn, terwijl de gerechtelijke schuldvergelijking pas geldt vanaf de rechterlijke uitspraak. (S. STUNS, *Verbintenissenrecht, boek 2*, Brugge, die Keure, 2009, 136, nr. 186; Cass. 16 december 2013, S.10.0111.N, www.juridat.be)

Die rechterlijke uitspraak was er niet op het ogenblik van de inhouding zodat ze bij de eindafrekening niet mogelijk was.

De eerste rechter heeft dit ook terecht vastgesteld, maar deze regel niet toegepast op de inhouding op het vakantiegeld. Ook voor deze inhouding diende aan de regels van de wettelijke of gerechtelijke schuldvergelijking voldaan te zijn, wat niet het geval was.

De inhouding was daardoor onrechtmatig, zodat de heer B terecht de terugbetaling van het bedrag van € 2.634,33, vorderde.

21. Hij vroeg betaling van dit bedrag vermeerderd met wettelijke en gerechtelijke intresten; doch BIV vraagt dat deze intresten zouden worden beperkt omdat de heer B een schadebeperkingsplicht had en het procesverloop onnodig lang heeft laten aanslepen,



meer bepaald wat betreft het instellen van hoger beroep dat inderdaad meer dan 5 jaar na het vonnis plaatsvond.

Vanaf de termijn van één maand na het vonnis tot aan de datum van het inleiden van het hoger beroep kunnen daardoor geen gerechtelijke intresten worden toegekend. (Cass. 27 juni 1994, *JTT* 1994, 473; Arbh. Gent 10 november 1998, *JTT* 1999, 200; Arbh. Gent 8 februari 2000, *JTT* 2000, 399)

Het incidenteel beroep en de tegenvordering.

22. Terecht heeft de eerste rechter de tegenvordering verjaard verklaard, omdat ze meer dan één jaar na het einde van de arbeidsovereenkomst werd ingesteld. De arbeidsovereenkomst werd beëindigd op 28 oktober 2004; de tegeneis werd gesteld bij conclusies d.d. 8 september 2008, zijnde buiten de termijnen van art. 15 van de arbeidsovereenkomstenwet.

23. De tegenvordering had betrekking op de voorwaarden van art. 18 van de arbeidsovereenkomst en hield geen verband met een delictuele fout, daar ze betrekking had op het achterlaten van bedrijfseigendommen in een wagen. De delictuele verjaringstermijn is dan ook niet van toepassing.

24. Ten onrechte zegt BIV dat haar tegenvordering in feite een eenvoudig verweer op de hoofdeis uitmaakt.

25. De hoofdeis betrof de rechtmatigheid van de inhouding en de toepasbaarheid van de regels van de schuldvergelijking; zoals uit het bovenstaande volgt, houdt de beoordeling hiervan geen verband met de evaluatie van de aard van de fout en de hoegrootheid van de schade; enkel het feit dat daarover betwisting bestond, wat wettelijke en conventionele schuldvergelijking uitsluit, volstaat om de hoofdeis te beslechten.

Zo heeft het Hof van Cassatie in een arrest van 10 maart 1980 (*TSR* 1980, 356) vastgesteld dat het feit dat er geen akkoord bestond over een inhouding volstond om de wettelijke en conventionele compensatie uit te sluiten, zodat art. 23 van de loonbeschermingswet niet kon toegepast worden en dat over de grond van de zaak een tegeneis kon worden gesteld die dan verder moest worden bewezen.

26. Gerechtelijke schuldvergelijking, dit is de compensatie die door de rechter wordt toegestaan op tegeneis van de verweerder, kan niet als exceptie worden ingeroepen, maar veronderstelt het instellen van een rechtsvordering.

Anders dan voor wettelijke schuldvergelijking, is bij gerechtelijke schuldvergelijking niet vereist dat de schuldvordering van de verweerder effen is, maar wordt het bedrag ervan eerst door de rechter bepaald.



Zoals gezegd, volgt uit het feit dat bij gerechtelijke schuldvergelijking de beide schulden slechts compensabel worden door tussenkomst van de rechter, dat de compensatie geen uitwerking kan krijgen voor het tijdstip van het vonnis.

Hieruit volgt tevens dat gerechtelijke schuldvergelijking niet mogelijk is wanneer de tegenvordering verjaard is. (Cass. 16 december 2013, S.10.0111.N, www.juridat.be)

27. In casu was de tegenvordering verjaard, want ze beoogde een gerechtelijke schuldvergelijking. Dit werd door de eerste rechter correct vastgesteld, maar dit hield in dat de toepassing van art. 18 van de arbeidsovereenkomstenwet niet kon worden onderzocht. (zie in dezelfde zin Arbh. Brussel 8 december 2006, AR 45.380, niet gepubliceerd – stuk 9 van de heer B

Besluit

28. De inhouding op de eindafrekening was onrechtmatig, omdat de voorwaarden voor schuldvergelijking niet voldaan waren.

De vordering tot betaling van schadevergoeding en de daartoe vereiste beoordeling van de aard van de fout op grond van art. 18 van de arbeidsovereenkomstenwet werd laattijdig bij tegeneis gesteld, zodat deze beoordeling niet meer kan plaatsvinden.

De heer B heeft daardoor recht op betaling van de onrechtmatig ingehouden bedragen, maar hij kan geen aanspraak maken op de gerechtelijke intresten voor de periode dat hij het procesverloop abnormaal lang liet aanslepen.

Het hoger beroep en het incidenteel beroep zijn daardoor gedeeltelijk gegrond.

OM DEZE REDENEN HET ARBEIDSHOF

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24,

Rechtsprekend op tegenspraak,

Verklaart het hoger beroep en het incidenteel beroep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond

Hervormt het bestreden vonnis en opnieuw recht doende,



Verklaart de oorspronkelijke vordering ontvankelijk en in hierna bepaalde mate gegrond;
stelt de verjaring van de tegenvordering vast;

Veroordeelt de het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars tot betaling aan de heer B
van € 2.634,33 wegens ten onrechte ingehouden nettoloon, te vermeerderen met de
wettelijke intresten en de gerechtelijke intresten van 20 oktober 2005 tot 23 mei 2009 en
van 28 november 2014 tot de datum van betaling;

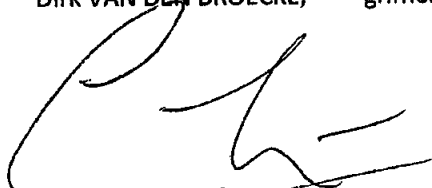
Veroordeelt het BIV tot de gerechtskosten van beide aanleggen, deze aan de zijde van de
heer B begroot op de dagvaardingskosten van € 96,18.



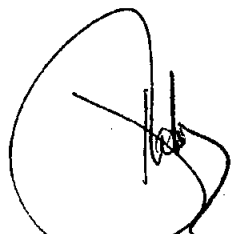
Aldus gewezen en ondertekend door de derde kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit:

Lieven LENAERTS,
Lucrèce REYBROECK
Daniël HEYVAERT,
bijgestaan door :

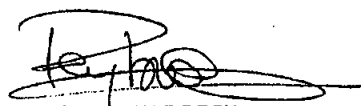
Dirk VAN DEN BROECKE, griffier.



Lieven LENAERTS,



DIRK VAN DEN BROECKE,



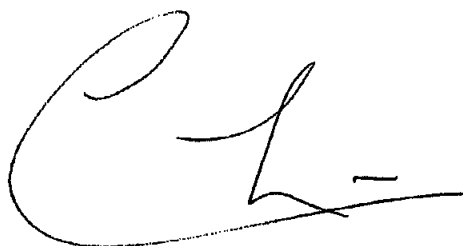
Lucrèce REYBROECK,



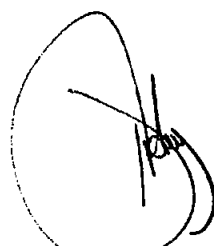
Daniël HEYVAERT.

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van dinsdag 20 oktober 2015 door:

Lieven LENAERTS, kamervoorzitter,
bijgestaan door
Dirk VAN DEN BROECKE, griffier.



Lieven LENAERTS,



Dirk VAN DEN BROECKE.

